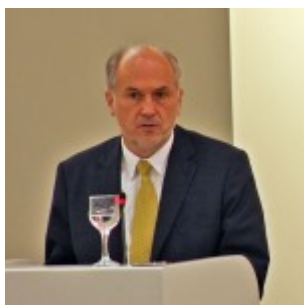

Obraćanje visokog predstavnika i specijalnog predstavnika EU Valentina Inzka na komemoraciji žrtvama genocida Srebrenica, 11. juli 2009. godine

Pravda je put ka miru

Poštovani,

tri mjeseca već radim u Bosni i Hercegovini i danas mi je treći put da sam u Srebrenici. Treći put, ali osjećanja su uvijek ista. Danas su još jača. Jedno od osjećanja je nemoć. Nemoć, jer ne možemo nikom vratiti život. Nemoć, jer ne možemo osušiti nijednu suzu nijedne majke. Danas je među nama i jedna majka koja je izgubila, koja će danas sahraniti 13 rođaka. Tu je i majka Saliha, majka Nermina i supruga Rame. I ona će sahraniti svog muža i svog sina. Vječni im rahmet.

Osjećamo nemoć jer nema riječi na svijetu sa kojima bi mogli opisati tu tugu. Sa druge strane, sa današnjom sahranom svim umrlima vraćamo dostojanstvo. Dostojanstvo koje, u suštini, nikad nisu izgubili.

Znate da je sahrana jedno od najstarijih ljudskih prava.

Mislim da je čovječanstvo počelo prije pedeset i više hiljada godina sa prvom sahranom. To je najstarije pravo. To pravo će danas biti ostvareno onima koji će biti sahranjeni.

Naše prisustvo je, međutim, i znak solidarnosti. Naime, svi koji su umrli, i njihovi rođaci – oni nisu sami.

Tu smo mi koji ne želimo da zaboravimo nijednog pokojnog, nijednog rahmetliju. Ako bi mrtve zaboravili, to bi bilo kao da ih ubijemo drugi put.

Drago mi je da u tom solidarnom sjećanju sarađuju ljudi dobre volje iz mnogo zemalja. Čuo sam da su na maršu iz Tuzle u Srebrenicu učestvovali mnogi zemljaci iz Austrije, ali i jedan mladi čovjek iz Los Angelesa, koji ima 18 godina i dolazi iz porodice sa šestoro djece. Svake godine jedno dijete bude ovdje u julu nekoliko nedjelja. Hvala im svima.

Problem zla star je koliko i ljudsko društvo. Zlo postoji. Prije četrnaest godina ono je prevladalo ovim mjestom. Zadatak koji imamo – građani Bosne i Hercegovine, i mi, prijatelji ove zemlje, svi koji su izgubili svoje najmilije – zadatak koji svi mi imamo jeste da osiguramo da oni koji su počinili ovo zlo budu privedeni pred lice pravde i da osiguramo da užasno naslijeđe srebreničkog genocida ne ugrozi živote i nadanja budućih generacija.

Zlo postoji – ali mi imamo moć da se postaramo da ono ne prevlada.

Kad se sjećamo žrtava, kad mislimo na naše najdraže ovdje i kad mislimo na sve koji su bili ubijeni, moramo u mislima stalno nositi jednostavnu ali nekada tešku istinu, a to je da su istina i pravda, a ne osveta, da su istina i pravda put ka miru. Pravda je ta koja će ugasiti mržnju koja je ovdje ispoljena. Pravda je ta koja će spriječiti trijumf zla.

Zbog toga moramo uraditi sve što je u našoj moći da u Bosni i Hercegovini izgradimo društvo u kojem će se poštovati zakon,

koje će štiti svoje građane, koje može osigurati njihovu fizičku sigurnost, slobodu, dostojanstvo i osnovna prava. Pravedno društvo. Dio tih napora je i jasno i tačno govoriti o prirodi i obimu zločina koji je počinjen u toku sukoba 1992-95. godine.

Vi znate da je u januaru 2009. godine, Evropski parlament usvojio rezoluciju kojom poziva sve građane, članice Evropske unije i države Zapadnog Balkana da obilježavaju 11. juli kao dan sjećanja na genocid koji je počinjen u Srebrenici. Važno je razumjeti prirodu ove rezolucije – ne pozivaju se građani Bosne i Hercegovine da se sjećaju tog genocida nego SVI Evropljani da obilježavaju ovaj dan. Ovo se ne tiče samo onih koji su ožalošćeni. Svako ko razmišlja ispravno će se sa užasom i dubokom tugom sjećati groznog zločina koji je ovdje počinjen. Zato je danas je dan žalosti ne samo za ljude Srebrenice nego i sve ljude koji žive u Bosni i Hercegovini i sve ljude u Evropi i u svijetu.

Nikome se ne smije dozvoliti da poriče ili umanjuje patnje žrtava i njihovih porodica, i nikome se ne smije dozvoliti da zloupotrijebi sjećanje na te patnje zarad sopstvenih političkih ciljeva. Neki još nisu uspjeli da razumiju tešku moralnu i ljudsku propast koju predstavljaju ratni zločini. U tom nerazumijevanju leži sjeme širenja mržnje u buduće generacije. Mora se učiniti sve da se ova mržnja zaustavi. Naša je obaveza da obrazujemo i informiramo. Mir se gradi na pravoj informaciji, na pravdi, a pravda se gradi na istini.

Najprimjereniji spomenik onima kojih se ovdje sjećamo i odajemo im počast jeste Bosna i Hercegovina koja garantira dostojanstvo njenih stanovnika.

Danas, na ovom uzvišenom mjestu, želim ponovo da posvetim sopstvene napore stvaranju Bosne i Hercegovine – kao spomenika žrtvama ratnih zločina – u kojoj potomci i prijatelji i najmiliji onih koji su stradali mogu živjeti u dostojanstvu i miru.

To je častan zadatak; njemu se posvećujem, njemu se svi posvećujemo s poniznošću i poštovanjem.

Svim porodicama, svim rođacima i ožalošćenima moje najiskrenije saučešće. Onima koji su rahmetli, želimo vječni rahmet i najljepši dženet. Želimo im posebno mjesto u dženetu, a znamo da ga tamo imaju. Neka počivaju u miru na ovom mezarju.